

ПОЛІТИКА ЕКОЛОГІЧНОЇ, КЛІМАТИЧНОЇ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ENVIRONMENTAL, CLIMATE AND COMMUNITY RESILIENCE POLICY

Організація	МГЕО «Наш Дім — Манява»
Версія	2.4
Попередня версія	2.3
Дата затвердження	13.06.2026
Дата перегляду	Щорічно або раніше у разі змін законодавства, донорських вимог, програмної діяльності чи ризиків
Відповідальний	Керівник Організації
Пов'язані документи	Політика захисту дітей і вразливих груп; Кодекс етики та поведінки; Політика конфіденційності; Антикорупційна політика; Політика моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання; Управління ризиками; Цифрове врядування та етика штучного інтелекту
Сайт	https://ourhomemanyava.com

Примітка до версії

Ця версія v2.4 оновлює v2.3 та інтегрує доказову базу й регіональні оцінки для Івано-Франківської області та Карпатського регіону: Стратегію адаптації до зміни клімату для Івано-Франківської області, оцінки вразливості секторів, заходи стійкості для водних ресурсів, звіт про вплив війни на природне середовище Карпат, а також підходи стратегічної екологічної оцінки, недопущення значної шкоди, механізму розгляду звернень і скарг, ієрархії запобігання та пом'якшення ризиків, Карпатської конвенції, Глобального водного партнерства, Гірського партнерства ФАО, підходів ПРООН/ГЕФ до соціальних та екологічних запобіжників і програмних фреймворків Організації.

Додатково v2.4 посилює документ для донорської перевірки: додає кількісні орієнтири моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання на 2026-2028 роки, деталізує реєстр звернень і скарг та ескалацію звернень, уточнює підхід до природоорієнтованих рішень відповідно до логіки МСОП, додає операційну логіку стратегічної екологічної оцінки та докази відповідності у Матриці відповідності.

Документ свідомо фокусується на довкіллі, водній безпеці, малих річках, біорізноманітті, дітях, гірських громадах, відкритих екологічних даних, кліматичній адаптації, природоорієнтованих рішеннях, участі громад та принципах «не нашкодь» і недопущення значної шкоди.

Зміст

- 1. Загальні положення і статус політики
- 2. Зв'язок із Карпатською ініціативою та програмними фреймворками
- 3. Міжнародні рамки: Карпатська конвенція, Глобальне водне партнерство та Гірське партнерство ФАО
- 4. Доказова база та регіональне узгодження
- 5. Відповідність донорським і запобіжним підходам: ПРООН, ГЕФ/ПМГ, стратегічна екологічна оцінка та недопущення значної шкоди
- 6. Сфера застосування

- 7. Основні принципи
- 8. Принцип недопущення значної шкоди, принцип «не нашкодь», ієрархія запобігання та пом'якшення ризиків і екологічний скринінг
- 9. Кліматична стійкість гірських громад
- 10. Малі річки, вода, санітарія, гігієна та водне врядування
- 11. Природоорієнтовані рішення і відновлення екосистем

11.1. Природоорієнтовані рішення відповідно до логіки МСОП: масштаб, екосистеми та адаптивне управління

Організація використовує природоорієнтовані рішення як практичний підхід до кліматичної, водної та громадської стійкості, але не називає будь-яке озеленення або природну активність природоорієнтованим рішенням автоматично. Рішення вважається природоорієнтованим лише тоді, коли воно одночасно відповідає реальній суспільній потребі, підтримує або відновлює екосистеми, не створює значної шкоди, враховує місцевий контекст і має можливість моніторингу та коригування.

Для Карпатської ініціативи пріоритетними типами екосистем і природних просторів є малі річки, джерела, прибережні смуги, вологі ділянки, ліси, луки, шкільні та громадські зелені простори, території природно-заповідного фонду та природні ландшафти Маняви й гірських громад Івано-Франківської області.

- Масштабованість: пілотні рішення мають бути достатньо простими, щоб їх можна було адаптувати в інших гірських і сільських громадах без значного ризику для природи.
- Адаптивне управління: кожне природоорієнтоване рішення проходить цикл «планування — реалізація — моніторинг — навчання — коригування».
- Екосистемна прив'язка: рішення має бути пов'язане з конкретною екосистемою або природним простором, а не лише з загальною екологічною ідеєю.
- Подвійна користь: рішення має одночасно посилювати добробут громади і стан природи або екологічну обізнаність.
- Обережність: якщо існує ризик шкоди для води, ґрунтів, біорізноманіття, дітей, приватних територій або безпеки, рішення переглядається або не реалізується.
- 12. Польові активності, дрони / безпілотні літальні апарати та робота в природних зонах
- 13. Діти, молодь, вразливі групи і зелені простори гідності
- 14. Відкриті екологічні дані, KoboToolbox, геоінформаційні системи, штучний інтелект та чутливі геодані
- 15. Партнерства, участь громад і документування добровільної, попередньої та поінформованої участі громад
- 16. Механізм розгляду звернень і скарг для громад та зовнішніх зацікавлених сторін

16.1. Отримання звернень, ескалація та реєстр

Отримання звернення або скарги підтверджує керівник Організації або призначена відповідальна особа за звернення. Якщо заявник залишив контактні дані, підтвердження отримання надається за можливості протягом 5 робочих днів.

Первинний розгляд здійснює відповідальна особа, яка не має конфлікту інтересів щодо звернення. Якщо питання не може бути вирішене на першому рівні, воно ескалується керівнику Організації, керівному органу Організації або іншому визначеному альтернативному каналу. Якщо звернення стосується керівника Організації, воно не розглядається одноосібно керівником і передається до керівного органу або незалежного/альтернативного каналу відповідно до характеру ситуації.

Організація веде внутрішній Реєстр звернень і скарг. Реєстр містить дату отримання, короткий опис питання, категорію ризику, відповідальну особу, строк розгляду, рішення або коригувальні дії, статус виконання та дату закриття. Персональні дані заявників зберігаються конфіденційно відповідно до Політики конфіденційності та захисту персональних даних.

Етап розгляду звернення або скарги

Відповідальний / строк

Доказ виконання

Отримання звернення	Керівник або відповідальна особа за звернення; підтвердження до 5 робочих днів, якщо є контакти заявника	Запис у Реєстрі звернень і скарг / відповідь заявнику
Первинна оцінка	Відповідальна особа без конфлікту інтересів; орієнтовно до 10 робочих днів	Короткий запис про ризик і рекомендовані дії
Ескалація	Керівник, керівний орган або альтернативний канал, якщо перший рівень не вирішив питання	Рішення про ескалацію / протокол / листування
Закриття звернення	Відповідальна особа після виконання коригувальних дій	Статус “закрито”, дата, короткий опис результату

- 17. Закупівлі, заходи, ресурси та відходи
- 18. Екологічна комунікація і заборона екологічних маніпуляцій
- 19. Моніторинг, індикатори, оцінка, підзвітність, навчання і звітність

19.1. Кількісні орієнтири моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання для Карпатської ініціативи 2026-2028

Наведені нижче показники є мінімальними програмними орієнтирами для планування, моніторингу та донорської звітності. Вони можуть уточнюватися в окремих проєктних заявках, бюджетах, партнерських угодах та планах моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання.

Рік	Мінімальні кількісні орієнтири	Доказ / джерело верифікації
2026	≥100 дітей і молоді; ≥3 пілотні громади / освітні або громадські партнери; ≥5 точок освітнього спостереження за малими річками або водними об'єктами; ≥6 освітніх сесій; запущений Реєстр звернень і скарг.	Списки участі, фото за згодою, KoboToolbox-форми та форми моніторингу, карти без чутливих геоданих, Реєстр звернень і скарг, короткий річний звіт.
2027	Кумулятивно ≥500 дітей і молоді; ≥6 громад / партнерських майданчиків; ≥10 точок освітнього спостереження; ≥10 локальних екологічних ініціатив або молодіжних дій; щонайменше 1 публічна коротка аналітична записка про уроки.	База моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання, агреговані результати, звіти партнерів, освітні матеріали, коротка аналітична записка про уроки, протоколи консультацій.
2028	Кумулятивно ≥1000 дітей і молоді; ≥10 громад / партнерських майданчиків; ≥15 точок освітнього спостереження; ≥20 локальних екологічних ініціатив; підсумковий звіт про внесок у Карпатську ініціативу.	Підсумковий звіт з моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання, база індикаторів, кейси, карти/дашборди без чутливих даних, протоколи уроків і коригувальних дій.

- 20. Ролі та відповідальність
- 21. Законодавча та методологічна основа

21.1. Операційна логіка стратегічної екологічної оцінки

Організація не замінює офіційні процедури стратегічної екологічної оцінки або оцінки впливу на довкілля. Водночас, якщо діяльність у межах Карпатської ініціативи переростає у програму, план, стратегію, комплекс заходів або партнерський документ, який може мати значний вплив на довкілля чи природні території, Організація ініціює обговорення з відповідним органом місцевого самоврядування, природоохоронною установою, партнером або донором щодо необхідності СЕО відповідно до законодавства України.

Для власних малих освітніх, аналітичних, громадських та дослідницьких активностей Організація застосовує базовий екологічний і соціальний скринінг ризиків, чеклист недопущення значної шкоди, ієрархію запобігання та пом'якшення ризиків, механізм розгляду звернень і скарг, документування участі громад, а також систему моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання. Якщо під час такого скринінгу виявлено ознаки потенційно

значного впливу, активність переглядається, масштабується вниз, переноситься, потребує додаткової консультації або не реалізується без належної правової процедури.

Для внутрішньої оцінки Організація вважає ознаками потенційно значного впливу, зокрема: планування серії взаємопов'язаних заходів у чутливій природній зоні або на території природно-заповідного фонду; діяльність, що може змінювати стан русла, берегів, джерел, прибережної рослинності, оселищ або маршрутів доступу; залучення понад 3 громад або понад 500 учасників у межах одного комплексного програмного циклу; регулярний збір або публікацію геоданих щодо природних об'єктів; а також наявність суттєвих заперечень громади, природоохоронної установи або компетентного органу. Такі орієнтири не замінюють законодавчі критерії СЕО/ОВД, але допомагають Організації своєчасно ініціювати консультації, зменшити масштаб активності або звернутися до партнерів і органів влади щодо належної процедури.

- 22. Перегляд політики
- Додатки
- Коротке резюме англійською мовою

Українська версія

1. Загальні положення і статус політики

МГЕО «Наш Дім — Манява» визнає, що екологічна, кліматична та громадська відповідальність є основою її місії, програмної діяльності, партнерств і публічної комунікації. Ця Політика встановлює принципи, правила та мінімальні процедури, які допомагають Організації планувати й реалізовувати діяльність так, щоб не завдавати шкоди довкіллю, громадам, дітям, вразливим групам, природним екосистемам, водним ресурсам, культурній спадщині та довірі до Організації.

Політика є внутрішнім рамковим документом для Карпатської ініціативи екологічної стійкості та сталості 2026-2028, а також для пов'язаних фреймворків: малі річки і водна безпека, відкриті екологічні дані і демократія, зелені простори гідності дітей, зелена лабораторія, екобібліотека / мультимедійний екоцентр, довкілля, здоров'я і стійкість громад.

2. Зв'язок із Карпатською ініціативою та програмними фреймворками

Карпатська ініціатива екологічної стійкості та сталості МГЕО «Наш Дім — Манява» на 2026-2028 роки розглядається як локальний внесок у посилення стійкості гірських і сільських громад Івано-Франківської області через екологічну освіту, молодіжне лідерство, відкриті екологічні дані, малі річки, водну безпеку, природоорієнтовані рішення, безпечні освітні простори та партнерства.

- Усі проєкти Організації мають оцінюватися через призму принципів «не нашкодзь», недопущення значної шкоди, захисту дітей і вразливих груп, захисту персональних даних, доброчесності, участі громад і відповідальної комунікації.
- Фреймворки Організації деталізують окремі програмні напрями, а ця Політика встановлює спільні екологічні, соціальні, кліматичні та громадські правила для їх реалізації.
- Рішення щодо пілотних громад, шкіл, природних об'єктів, малих річок, маршрутів, даних, публікацій і партнерств мають бути обґрунтованими, задокументованими та пропорційними до ризиків.

3. Міжнародні рамки: Карпатська конвенція, Глобальне водне партнерство та Гірське партнерство ФАО

Політика розроблена з урахуванням трьох взаємодоповнюючих міжнародних рамок, важливих для діяльності Організації в Карпатському регіоні.

- Карпатська конвенція — як регіональна рамка охорони та сталого розвитку Карпат, що поєднує захист біорізноманіття, ландшафтів, лісів, водних ресурсів, культурної спадщини, сталого туризму, участі громад та екологічної освіти.
- Глобальне водне партнерство (GWP/GWPO) — як рамка водного врядування, водної безпеки, кліматично стійких водних рішень, прозорості, підзвітності, участі зацікавлених сторін і міжсекторальної співпраці.
- Гірське партнерство ФАО — як глобальна рамка сталого розвитку гірських територій, посилення спроможності гірських громад, захисту гірських екосистем, збереження біорізноманіття, кліматичної адаптації, добробуту гірських мешканців і принципу «нікого не залишити осторонь».

Організація не є стороною міжнародних договорів або міжурядових процесів, однак використовує відповідні принципи цих рамок як орієнтир для власної програмної діяльності, партнерств, екологічної освіти, роботи з дітьми та молоддю, малими річками, відкритими екологічними даними, природоорієнтованими рішеннями і зміцненням стійкості гірських громад.

4. Доказова база та регіональне узгодження

Організація прагне узгоджувати свою діяльність із релевантними регіональними екологічними, кліматичними та стратегічними документами, підготовленими для Івано-Франківської області та Карпатського регіону. Такі документи використовуються як джерело контексту, оцінки ризиків, кліматичних вразливостей, екологічних пріоритетів і можливих напрямів дій громад.

- Стратегія адаптації до зміни клімату для Івано-Франківської області та її розділи щодо цілей, природного й антропогенного середовища, кліматичних сценаріїв, оцінки вразливості секторів і заходів стійкості.

- Регіональні дані щодо водних ресурсів, біорізноманіття, природоохоронних територій, боліт, національних парків, культурної спадщини, соціально-економічного середовища та кліматичних ризиків.
- Звіт про вплив війни на природне середовище Карпат в Україні, який підсилює воєнний контекст, безпекову обережність, підтримку природоохоронних установ і відповідальне поводження з чутливими даними.
- Звіти стратегічної екологічної оцінки та звіти щодо недопущення значної шкоди для програм транскордонної співпраці використовуються як джерело логіки запобігання, зменшення, моніторингу та недопущення значної шкоди.
- Відкриті екологічні дані, місцеві консультації, система моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання, дані дані громадської науки і освітні спостереження Організації використовуються лише з чітким розмежуванням між навчальними даними та офіційними висновками компетентних органів.

Ця доказова база не замінює офіційні рішення органів влади, висновки сертифікованих лабораторій або процедури ОВД/СЕО, але допомагає Організації планувати відповідальні, реалістичні й обґрунтовані локальні дії.

5. Відповідність донорським і запобіжним підходам: ПРООН, ГЕФ/ПМГ, стратегічна екологічна оцінка та недопущення значної шкоди

Організація визнає, що сучасні екологічні, кліматичні та громадські проєкти мають відповідати не лише законодавству, а й принципам належного врядування, соціальної та екологічної безпеки, підзвітності, участі громад і прозорого управління ризиками.

У межах Карпатської ініціативи Організація добровільно враховує підходи, які застосовуються міжнародними та національними донорами у сфері довкілля, клімату, водної безпеки, громадської участі та сталого розвитку.

- попереднє виявлення, оцінка та мінімізація соціальних і екологічних ризиків;
- принцип «не нашкодь» та принцип недопущення значної шкоди — не завдавати значної шкоди довкіллю, громадам, дітям, вразливим групам, природним екосистемам і водним ресурсам;
- ієрархія запобігання та пом'якшення ризиків: уникнути ризику, мінімізувати його, відновити або виправити вплив, а за потреби — застосувати пропорційні додаткові заходи;
- участь громад і зацікавлених сторін у плануванні, реалізації та оцінці діяльності;
- Механізм розгляду звернень і скарг — доступний механізм подання звернень, скарг або зауважень від громад, батьків, учасників, партнерів та інших зацікавлених сторін;
- гендерну рівність, соціальну інклюзію та принцип «нікого не залишити осторонь»;
- захист дітей, молоді та вразливих груп;
- обережну роботу з екологічними даними, даними громадської науки, геоінформаційними системами, KoboToolbox, фото, відео, інструментами штучного інтелекту та публічною комунікацією;
- прозорість, доброчесність, захист персональних даних і відповідальне використання ресурсів;
- моніторинг, оцінку, навчання та документування результатів.

6. Сфера застосування

Політика є обов'язковою для працівників, членів, волонтерів, консультантів, тренерів, експертів, фасилітаторів, партнерів, підрядників та інших осіб, які діють від імені Організації або реалізують спільну діяльність.

- освітні заходи, клуби, тренінги, екобібліотека, зелена лабораторія, STEM-заняття та молодіжні активності;
- польові виходи, маршрути, заходи біля річок, джерел, лісів, природоохоронних територій або чутливих природних зон;
- збір, аналіз, публікація та комунікація екологічних даних, включно з KoboToolbox, геоінформаційними системами, інструментами штучного інтелекту, фото, відео та даними громадської науки;
- партнерства з громадами, школами, природоохоронними установами, місцевим самоврядуванням, донорами та експертами;
- закупівлі, логістика, публічні заходи, інформаційні кампанії та донорська звітність.

7. Основні принципи

- законність, доброчесність, прозорість і підзвітність;
- повага до людей, громад, дітей, вразливих груп, природи та локального контексту;

- принцип «не нашкодь», принцип недопущення значної шкоди і запобігання шкоді перед її виправленням;
- екосистемний підхід і природоорієнтовані рішення там, де вони є екологічно доцільними;
- водна безпека, відповідальне ставлення до малих річок, джерел і водних екосистем;
- доказовість, обережність у висновках і відокремлення припущень від встановлених фактів;
- недискримінація, інклюзивність, гендерна чутливість і “нікого не залишити осторонь”;
- безпечна участь дітей і молоді без стигматизації;
- відкритість екологічної інформації з урахуванням конфіденційності, безпеки та чутливих геоданих;
- недопущення екологічних маніпуляцій, перебільшень або неперевіраних тверджень про екологічний вплив.

8. Принцип недопущення значної шкоди, принцип «не нашкодь», ієрархія запобігання та пом'якшення ризиків і екологічний скринінг

Перед діяльністю, яка може мати екологічний, соціальний, безпековий або репутаційний вплив, Організація проводить базовий скринінг ризиків. Скринінг має бути пропорційним: для малих освітніх активностей він може бути коротким, для польових заходів, роботи біля води, природоохоронних територій, участі дітей або використання чутливих даних — детальнішим.

1. Уникнути ризику — не проводити або змінити активність, якщо вона може створити неприйнятний ризик.
2. Мінімізувати ризик — змінити маршрут, час, формат, кількість учасників, обладнання, обсяг даних або спосіб комунікації.
3. Відновити або виправити вплив — прибрати територію, виправити інформацію, видалити ризикові дані, провести додаткове пояснення або переглянути процедури.
4. Застосувати пропорційні додаткові заходи — якщо вплив неможливо повністю усунути, але він не є значним або неприйнятним.

Компенсація або додаткові заходи не можуть бути виправданням для діяльності, що створює значну шкоду. Пріоритетом завжди є уникнення та мінімізація ризику.

9. Кліматична стійкість гірських громад

Організація визнає, що гірські та сільські громади Карпат мають специфічні кліматичні, соціальні, інфраструктурні та екологічні виклики. Вони включають ризики екстремальних погодних явищ, зміни режиму опадів, деградацію малих річок, водні ризики, втрату біорізноманіття, обмежений доступ до сучасної екологічної освіти, вплив війни, міграцію молоді та нерівний доступ до можливостей.

Карпатська ініціатива спрямована на посилення здатності громад бачити ці ризики, навчатися, використовувати відкриті дані, залучати дітей і молодь, співпрацювати з партнерами та приймати обережні, доказові й природоорієнтовані рішення.

10. Малі річки, вода, санітарія, гігієна та водне врядування

Організація розглядає малі річки, джерела, потоки, водно-болотні ділянки та прибережні території як важливу частину екологічної, кліматичної та соціальної стійкості гірських громад.

- відповідальне ставлення до водних ресурсів і водних екосистем;
- участь громад у виявленні та обговоренні водних ризиків;
- екологічна освіта щодо малих річок, джерел, водної безпеки, санітарії та гігієни;
- громадська наука та освітні водні тести як інструменти навчання і первинного скринінгу;
- співпраця зі школами, громадами, природоохоронними установами, лабораторіями та експертами;
- обережна комунікація про якість води без неперевіраних звинувачень;
- підтримка рішень, що зменшують ризики забруднення, деградації русел, втрати прибережної рослинності, пересихання джерел і зниження доступу громад до безпечного довкілля.

Освітні водні тести, польові спостереження та дані громадської науки не є офіційними лабораторними висновками. Вони використовуються для навчання, підвищення обізнаності, первинного виявлення ризиків, формування запитів до відповідальних органів або ініціювання додаткових професійних досліджень.

11. Природоорієнтовані рішення і відновлення екосистем

Організація підтримує природоорієнтовані рішення там, де вони є екологічно обґрунтованими, безпечними для місцевих екосистем і корисними для громад. Не кожне озеленення або благоустрій є природоорієнтованим рішенням. Рішення має враховувати місцеві види, ґрунти, воду, біорізноманіття, потреби громади, довгостроковий догляд і ризик небажаного впливу.

- збереження прибережної рослинності, природних буферів і мікрооселищ;
- відновлення або підтримка природної здатності територій утримувати воду та зменшувати ризики ерозії;
- навчальні природоорієнтовані практики у школах, зелених просторах і громадських локаціях;
- уникнення інвазійних видів і рішень, які можуть погіршити стан природних оселищ;
- поєднання екологічної користі, безпеки, освіти та участі громади.

12. Польові активності, дрони / безпілотні літальні апарати та робота в природних зонах

Польові активності плануються з урахуванням маршруту, погоди, доступності, безпеки дітей, першої допомоги, ризиків воєнного часу, впливу на ґрунти, воду, рослинність, тварин, природоохоронні території та приватні ділянки.

- не пошкоджувати рослинність, береги, джерела, оселища, гнізда, мурашники, рідкісні види або природоохоронні об'єкти;
- не залишати відходи та не створювати шумового або поведінкового тиску на тварин і людей;
- уникати точних публічних маршрутів, координат або фото, якщо це може створити ризики;
- погоджувати доступ до територій із відповідальними установами, громадами або власниками, якщо це необхідно;
- використовувати дрони / безпілотні літальні апарати лише за наявності законних підстав, дозволів, безпекової оцінки та чіткої освітньої, екологічної, моніторингової або звітної мети.

У воєнному контексті Організація не публікує точні геодані, координати, маршрути, фото з прив'язкою до місця або матеріали з дронів / безпілотних літальних апаратів, якщо така інформація може створити ризики для дітей, громад, приватних територій, природоохоронних об'єктів, критичної інфраструктури або безпеки.

13. Діти, молодь, вразливі групи і зелені простори гідності

Організація розглядає дітей і молодь не як пасивних отримувачів допомоги, а як майбутніх лідерів, дослідників природи, учасників місцевого діалогу та носіїв культури відповідального ставлення до довкілля.

- усі активності з дітьми мають відповідати Політиці захисту дітей і вразливих груп та принципам безпечної участі;
- природні, освітні та польові заходи не повинні створювати стигму, тиск, ризик або небезпеку;
- діти з гірських і сільських громад, ВПО, діти військовослужбовців, діти з інвалідністю та діти з малозабезпечених родин мають залучатися з повагою до гідності й без маркування;
- зелені простори гідності мають бути безпечними, доступними, інклюзивними, нестигматизуючими та пов'язаними з навчанням, природою, громадою і лідерством.

14. Відкриті екологічні дані, KoboToolbox, геоінформаційні системи, штучний інтелект та чутливі геодані

Організація підтримує відкритість екологічної інформації, але визнає, що не всі дані можуть бути відкритими. Обмеження можуть стосуватися персональних даних, даних дітей, чутливих геоданих, приватних територій, природоохоронних об'єктів, безпекових ризиків, неочищених даних громадської науки або інформації, що може бути неправильно інтерпретована.

- у KoboToolbox, геоінформаційних системах, таблицях, картах і онлайн-формах збираються лише необхідні дані;
- штучний інтелект не використовується для створення фіктивних екологічних, персональних або програмних даних моніторингу та оцінки;
- аналітичні припущення позначаються як припущення, а не як встановлені факти;

- геодані природних об'єктів, місць перебування дітей, приватних адрес або чутливих локацій не публікуються без оцінки ризику;
- перед публікацією дані очищуються від персональних, чутливих і безпеково ризикових елементів.

15. Партнерства, участь громад і документування добровільної, попередньої та поінформованої участі громад

Організація підтримує добровільну, попередню та поінформовану участь громад у рішеннях щодо діяльності, яка може впливати на місцеве довкілля, водні ресурси, природні об'єкти, освітні простори, дітей, молодь або вразливі групи.

Для діяльності, що має потенційний соціальний або екологічний вплив, Організація прагне документувати не лише факт консультації або погодження, але й основні питання, зауваження, заперечення та пропозиції, отримані від громади або зацікавлених сторін.

- дата, місце і формат консультації;
- залучені сторони або групи зацікавлених сторін;
- короткий опис запропонованої активності;
- питання, зауваження або заперечення;
- як Організація врахувала або пояснила ці зауваження;
- рішення щодо продовження, зміни, перенесення або скасування активності;
- відповідальна особа за подальші дії.

16. Механізм розгляду звернень і скарг для громад і зовнішніх зацікавлених сторін

Організація визнає право громад, учасників, батьків/законних представників дітей, партнерів, власників або користувачів земельних ділянок, представників місцевого самоврядування та інших зовнішніх зацікавлених сторін подавати звернення, скарги або зауваження щодо діяльності Організації, якщо така діяльність може мати соціальний, екологічний, безпековий або репутаційний вплив.

- проведення заходів у природних зонах, біля річок, джерел, лісів або об'єктів природно-заповідного фонду;
- вплив активностей на громаду, приватні території, природні об'єкти або місцеву інфраструктуру;
- поведінка представників Організації, партнерів, підрядників або волонтерів;
- використання фото, відео, історій, геоданих або екологічної інформації;
- доступність, інклюзивність, безпека або повага до гідності учасників;
- можливе порушення принципів «не нашкодь», недопущення значної шкоди, захисту дітей і вразливих груп, доброчесності або конфіденційності.

Звернення можуть подаватися через офіційну електронну пошту Організації, безпосередньо керівнику Організації або відповідальній особі, а також через інший доступний канал, визначений Організацією. Якщо Організація створює окрему онлайн-форму для звернень, вона може використовуватися для іменних або анонімних повідомлень.

Організація прагне проводити первинну оцінку звернення у розумний строк, за можливості — до 10 робочих днів. Результати розгляду можуть включати пояснення, коригувальні дії, зміну формату або маршруту, додаткову консультацію з громадою, посилення заходів безпеки, перегляд комунікаційних матеріалів або обмеження публікації даних.

17. Закупівлі, заходи, ресурси та відходи

Організація прагне проводити закупівлі, заходи і логістику відповідально та ресурсоефективно, без зайвого споживання, непотрібних матеріалів або непропорційного впливу на довкілля.

- обирати товари і послуги з урахуванням якості, довговічності, безпеки, можливості повторного використання та впливу на довкілля;
- мінімізувати одноразові матеріали, зайвий друк, пакування та відходи;
- планувати заходи так, щоб зменшувати логістичний, ресурсний і поведінковий вплив на громаду та природу;
- пояснювати дітям і учасникам практики відповідального поводження з ресурсами й відходами.

18. Екологічна комунікація і заборона екологічних маніпуляцій

Організація не допускає перебільшення екологічного впливу, маніпулятивних тверджень, неперевіраних звинувачень або представлення освітніх спостережень як офіційних висновків.

- не публікувати звинувачення без перевірки, контексту та відповідальної мови;
- відокремлювати факти, припущення, попередні спостереження та офіційні дані;
- не використовувати фото, історії або екологічні дані у спосіб, що створює стигму, паніку або ризики;
- чесно пояснювати обмеження громадської науки, водних тестів, аналізу геоінформаційних систем та освітніх досліджень;
- у комунікації зберігати повагу до громад, місцевої влади, шкіл, природоохоронних установ і партнерів.

19. Моніторинг, індикатори, оцінка, підзвітність, навчання і звітність

Система моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання у межах цієї Політики має відстежувати не лише кількість заходів, а й зміни у знаннях, участі, поведінці, локальній спроможності, якості партнерств, використанні екологічних даних і практиках стійкості.

У межах Карпатської ініціативи 2026-2028 Організація прагне відстежувати внесок діяльності у програмні цілі: охоплення дітей і молоді, розвиток щонайменше 20 локальних екологічних ініціатив, посилення спроможності громад до використання екологічних даних, покращення екологічної освіти та формування практик кліматичної й водної стійкості.

Рік	Фокус моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання	Орієнтовний зміст
2026	Запуск і тестування підходів	Перші пілоти з малих річок, екоосвіти, зеленої лабораторії, механізму розгляду звернень і скарг, базового скринінгу ризиків і документації консультацій.
2027	Масштабування і партнерства	Розширення кількості громад, шкіл і партнерів; вдосконалення індикаторів; публічні матеріали; навчальні продукти; уроки щодо води й даних.
2028	Консолідація і сталість	Підсумкова оцінка, оновлення фреймворків, документування уроків, інтеграція практик у постійну роботу Організації.

20. Ролі та відповідальність

Роль	Відповідальність
Керівник Організації	Затвердження політики, загальний нагляд, рішення щодо серйозних ризиків, звернень і скарг, партнерств і коригувальних дій.
Програмна команда	Планування діяльності відповідно до принципу недопущення значної шкоди, скринінгу ризиків, захисту дітей і вразливих груп, моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання, участі громад і безпеки даних.
Відповідальні за заходи	Маршрути, безпека, дозволи, інструктажі, поведінка у природі, робота з дітьми, перша допомога та комунікація з громадою.
Команда моніторингу, оцінки, підзвітності, навчання та комунікацій	Доказовість, якість даних, відповідальна публікація, протидія екологічним маніпуляціям, звітність і фіксація уроків.
Партнери та підрядники	Дотримання сумісних стандартів екологічної та соціальної відповідальності, захисту дітей і вразливих груп, захисту персональних даних та добросовісної поведінки.

21. Законодавча та методологічна основа

- Конституція України;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Водний кодекс України;
- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;

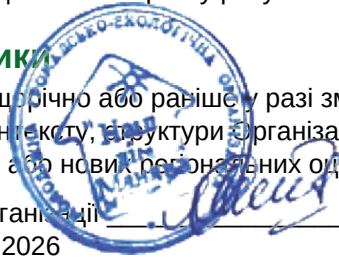
- Закон України «Про охорону дитинства»;
- Закон України «Про захист персональних даних»;
- Орхуська конвенція;
- Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат;
- підходи Глобального водного партнерства щодо водної безпеки, водного врядування, прозорості й міжсекторальної співпраці;
- підходи Гірське партнерство ФАО щодо сталого розвитку гірських територій, добробуту гірських громад, захисту гірських екосистем і принципу “нікого не залишити осторонь”;
- Стратегія адаптації до зміни клімату для Івано-Франківської області та її аналітичні розділи;
- звіти стратегічної екологічної оцінки та недопущення значної шкоди програм транскордонної співпраці, релевантні для логіки запобігання, зменшення, моніторингу й недопущення значної шкоди;
- звіт про вплив війни на природне середовище Карпат в Україні;
- підходи ПРООН/ГЕФ щодо соціальних та екологічних запобіжників, механізму розгляду звернень і скарг, участі громад, скринінгу ризиків, ієрархії запобігання та пом'якшення ризиків, гендерної рівності, соціальної інклюзії, недискримінації та моніторингу результатів.

22. Перегляд політики

Політика переглядається щорічно або раніше у разі змін законодавства, донорських вимог, програмної діяльності, безпекового контексту, структури Організації, результатів моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання, звернень і скарг або нових регіональних оцінок і стратегічних документів.

Затверджено: Керівник Організації _____ / Микола Скиданюк /

Дата затвердження: 13.06.2026

Додатки

Додаток 1. Чеклист екологічного та соціального скринінгу ризиків

Питання	Оцінка / коментар
Вода / річки / джерела	Чи може активність вплинути на воду, берег, джерело, русло, санітарію, гігієну або якість води?
Біорізноманіття	Чи є ризик для рослинності, тварин, гнізд, оселищ, ПЗФ або цінних природних територій?
Діти / вразливі групи	Чи потрібні згода, план захисту дітей і вразливих груп, доступність, супровід або адаптація формату?
Громада / приватна територія	Чи потрібна консультація, згода школи/громади/власника/НПП або пояснення мети?
Дані / фото / геолокація	Чи є ризик персональних даних, точних геоданих, матеріалів з безпілотних літальних апаратів або чутливих локацій?
Воєнна безпека	Чи може публікація маршруту, координат, фото або даних створити ризик?
Рішення	Активність дозволена / потребує змін / потребує консультації / скасовується.

Додаток 2. Чеклист недопущення значної шкоди та ієрархії запобігання і пом'якшення ризиків

Етап	Практичне питання
Уникнути	Чи можна не проводити активність або змінити її, щоб повністю уникнути ризику?
Мінімізувати	Які зміни зменшать ризик: маршрут, час, формат, група, обладнання, дані, комунікація?
Відновити	Що буде зроблено, якщо вплив уже стався: прибирання, відновлення, виправлення інформації, видалення даних?
Додаткові заходи	Чи потрібні пропорційні додаткові заходи для громади або природи?
Зупинити	Чи є ризик настільки високим, що активність треба скасувати?

Додаток 3. Чеклист польової активності в природі, дронів / безпілотних літальних апаратів і геоданих

- Є відповідальна особа за маршрут, безпеку, групу і зв'язок.
- Перевірено погоду, доступність, укриття або альтернативний план.
- Є згода школи/батьків/відповідальних осіб, якщо залучені діти.
- Маршрут не створює шкоди берегам, рослинності, ґрунтам, оселищам або ПЗФ.
- Не публікуються точні координати, маршрути або чутливі фото без оцінки ризику.
- Дрони / безпілотні літальні апарати використовуються лише за наявності дозволу, законної підстави і безпекової оцінки.
- Фото і відео перевірені на відсутність чутливої геолокації та персональних даних.

Додаток 4. Пам'ятка щодо комунікації про водні тести та громадську науку

Усі публікації про освітні водні тести або громадську науку мають містити обережне формулювання:

“Ці результати є освітніми / попередніми спостереженнями та не є офіційним лабораторним висновком. Вони використовуються для навчання, підвищення обізнаності та формування запитів до відповідальних органів або сертифікованих лабораторій.”

- не називати особу або установу “винною” без офіційного підтвердження;
- пояснювати метод, межі точності й контекст;
- не створювати паніку або стигму щодо громади;
- за потреби рекомендувати офіційне лабораторне дослідження або звернення до компетентного органу.

Додаток 5. Пам'ятка щодо участі громад, документування консультацій та розгляду звернень

Поле	Запис
Дата / місце консультації	
Зацікавлені сторони	
Опис активності	
Питання / зауваження / заперечення	
Як враховано	
Рішення / коригувальні дії	
Відповідальна особа	

Додаток 6А. Матриця відповідності: Карпатська конвенція, Глобальне водне партнерство, Гірське партнерство ФАО, APENA, стратегічна екологічна оцінка, недопущення значної шкоди та соціально-екологічні запобіжники

Додаток 6В. Індикатори або докази відповідності міжнародним і донорським рамкам

Рамка / підхід	Індикатор або доказ відповідності
Карпатська конвенція	Наявність Карпатської ініціативи 2026-2028; заходи з екологічної освіти, природоохоронної обізнаності, роботи з малими річками та участі громад.
Глобальне водне партнерство / водне врядування	Кількість точок освітнього спостереження за водними об'єктами; наявність пам'ятки щодо комунікації про водні тести та громадську науку; консультації з громадами щодо водних ризиків.
Гірське партнерство ФАО / гірські громади	Кількість залучених гірських/сільських громад, дітей і молоді; локальні ініціативи; матеріали для екологічної освіти гірських громад.
Соціальні та екологічні запобіжники ПРООН / ГЕФ	Заповнені чеклисти скринінгу ризиків, чеклисти недопущення значної шкоди, Реєстр звернень і скарг, записи щодо участі громад, записи моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання, коригувальні дії.
Стратегічна екологічна оцінка / недопущення значної шкоди	Документовані рішення щодо уникнення, мінімізації або коригування ризиків; посилання на релевантні підходи стратегічної екологічної оцінки та недопущення значної шкоди у проєктних заявках.
природоорієнтовані рішення відповідно до логіки МСОП	Опис типу екосистеми, суспільної потреби, очікуваної природної користі, моніторингу і коригування для кожного пілоту природоорієнтованих рішень.
Екологічна відповідальність в умовах війни	Відсутність публікації чутливих геоданих; перевірка матеріалів з дронів, фото та маршрутів; безпечна комунікація про природні об'єкти й громади.
Рамка / джерело	Як інтегровано в діяльність Організації
Карпатська конвенція: охорона і сталий розвиток Карпат	Карпатська ініціатива, природоохоронна освіта, збереження природних комплексів, локальні партнерства.
Карпатська конвенція: біорізноманіття і ландшафти	Польові правила, принцип недопущення значної шкоди, природоорієнтовані рішення, робота з ПЗФ, уникнення шкоди оселищам і видам.
Карпатська конвенція: інтегроване управління землею та водою	Малі річки, вода, санітарія та гігієна, водні тести, громадське водне врядування, відкриті екологічні дані.
Глобальне водне партнерство: водна безпека і водне врядування	Водна безпека громад, підзвітність, дані для рішень, розвиток спроможності громад, кліматично стійкі водні рішення.
Гірське партнерство ФАО: сталий розвиток гірських територій	Стійкість гірських громад, добробут людей, захист гірських екосистем, молодь, знання громад, клімат і біорізноманіття.
Стратегія адаптації Івано-Франківської області	Регіональний контекст кліматичних ризиків, водних ресурсів, біорізноманіття, здоров'я, культурної спадщини та заходів стійкості.
Звіт про вплив війни на природне середовище Карпат	Воєнний контекст, безпекова обережність, підтримка природоохоронних установ, захист чутливих даних.
Стратегічна екологічна оцінка / недопущення значної шкоди	Оцінка впливу, запобіжні заходи, недопущення значної шкоди,

Interreg	моніторинг, консультації та обережна реалізація проєктів.
Підходи ПРООН / ГЕФ до соціальних та екологічних запобіжників	механізм розгляду звернень і скарг, скринінг ризиків, ієрархія запобігання та пом'якшення ризиків, залучення зацікавлених сторін, гендерна рівність, соціальна інклюзія та недискримінація, моніторинг і навчання.

Додаток 7. Довідкові документи та джерела доказової бази

- Стратегія адаптації до зміни клімату для Івано-Франківської області: нетехнічний підсумок, цілі, аналіз природного й антропогенного середовища, кліматичні сценарії, оцінка вразливості секторів, заходи стійкості та адаптації.
- Звіт «Вплив війни на природне середовище Карпат в Україні», 2022.
- Звіти стратегічної екологічної оцінки та недопущення значної шкоди для програм Interreg NEXT транскордонної співпраці, релевантних для України та Карпатського регіону.
- Карпатська конвенція та пов'язані підходи до охорони і сталого розвитку Карпат.
- Підходи Глобального водного партнерства до водного врядування та водної безпеки.
- Підходи Гірського партнерства ФАО до сталого розвитку гірських територій.
- Внутрішні програмні фреймворки та політики МГЕО «Наш Дім — Манява».

Concise English Reference Summary

Note on language versions

The Ukrainian version of this Policy is the primary and official version approved by the Organization. This English summary is provided for information, donor review and communication with international partners. In case of inconsistency, the Ukrainian version prevails.

Purpose and scope

Youth Public Environmental Organization “Our Home - Manyava” applies this Policy as an internal environmental, climate and community responsibility framework for its Carpathian Resilience Initiative 2026-2028 and related programme frameworks.

International and regional alignment

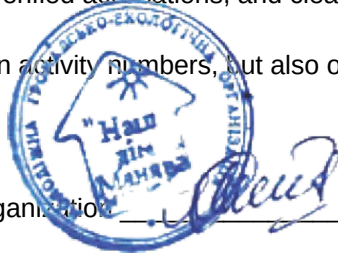
The Policy is aligned with the logic of the Carpathian Convention, Global Water Partnership / GWPO-GWP, Mountain Partnership / FAO, UNDP/GEF-type safeguards, SEA and DNSH approaches, and regional evidence from the climate adaptation strategy for Ivano-Frankivsk Oblast and reports on the wartime environmental context in the Ukrainian Carpathians.

Core commitments

- Do No Harm, DNSH, environmental and social screening, and mitigation hierarchy.
- Water security, small rivers, WASH, community water governance and responsible citizen science.
- Protection of biodiversity, ecosystems, soils, water resources, landscapes and nature conservation areas.
- Grievance Redress Mechanism for communities and external stakeholders.
- Safe and dignified participation of children, youth and vulnerable groups.
- Responsible use of environmental data, GIS, Kobo, AI, photos, videos, drone/UAV materials and sensitive geodata.
- No greenwashing, no unverified accusations, and clear distinction between educational observations and official laboratory conclusions.
- MEAL focused not only on activity numbers, but also on changes in knowledge, participation, local capacity and resilience practices.

Approval

Approved by: Head of the Organization _____ / Mykola Skydaniuk /

Додаток 8. GRM Register / Реєстр звернень і скарг

Реєстр ведеться у внутрішньому електронному або паперовому форматі. Публічна версія реєстру не розкриває персональних даних заявників.

Дата	Канал	Категорія	Короткий опис	Ризик	Відповідальний	Дії	Статус	Дата закриття